

Samrådsunderlag, bearbetningskoncession Laver 2024

Boliden Mineral AB

Samråd enligt minerallagen, med anledning av att Boliden planerar att ansöka om nytt tillstånd för bearbetningskoncession gällande Laver, Älvsbyns kommun.

Planerat myndighetssamråd

Plats: Länsstyrelsen Norrbotten, Luleå

Tidpunkt: 16 november, 2023 klockan 13:00-16:00

Planerat samråd med allmänheten

Plats: Älvsbyns folkets hus, biosalongen

Tidpunkt: 29 november, 2023 klockan 18:00-20:00

Kontaktpersoner för samrådet är Robert Erixon (070-5086197), robert.erixon@boliden.com. och Hans Årebäck (070-6089247) hans.areback@boliden.com

1 INLEDNING

Boliden planerar att ansöka hos Bergsstaten om bearbetningskoncession för Laverfyndigheten i Älvsbyns kommun, Norrbottens län. Numera ska ett ärende om beviljande av koncession omfattas av en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28-46 §§ miljöbalken. Detta innebär bland annat att samråd ska hållas med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda, samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet avser hur miljökonsekvensbeskrivningen ska avgränsas (avgränsningssamråd). Något separat undersökningssamråd har inte hållits.

Boliden drev en koppargruva i Laver under åren 1938-1946 som gav 1,3 miljoner ton malm. Efter att gruvan lades ned har prospektering utförts i Laver under 1970-talet och sent 1990-tal.

Prospekteringen med inriktning mot låghaltiga kopparmineraliseringar startades återigen 2008 och pågår fortfarande. Utifrån resultaten från prospekteringen kunde Boliden 2022 redovisa en mineraltillgång (indikerad och antagen) om totalt 961 Mt innehållande koppar, guld, silver och molybden. Lill-Laverberget där mineraliseringen finns har en gynnsam geometri då den finns inom ett berg som är ca 400 möh. Det medför att mindre gråberg behöver brytas. Laverprojektet

är dock fortfarande i ett tidigt skede. Ett flertal inledande genomförbarhetsstudier har utförts från 2013-2021. Omfattande provtagningar av vattenkemin samt mätningar och modelleringar avseende vattenbalansen har utförts i området. Parallellt med detta har det utförts flera lokaliseringstudier och naturvårdsinventeringar där olika placeringar för eventuella gråbergssupplag, sandmagasin, industriområden osv utretts.

Boliden har tidigare samrått med både myndigheter och enskilda sakägare om utrivning av en damm samt arbeten kopplade till utrivningen vid den fd Lavergruvan samt angående provbrytning av malm på Lill-laverberget. Tillstånd har erhållits för både utrivningen och provbrytningen. Provbrytningen utfördes under hösten 2013 och utrivningen av dammen påbörjades 2020 och färdigställdes 2022.

Bolidens förra ansökan om koncession från år 2014 avslogs av regeringen år 2020 utifrån att man slutligen konstaterade att det krävs ett s.k. Natura 2000-tillstånd innan koncession kan beslutas. Regeringen har därefter utrett frågan och föreslår nu en lagändring om att Natura-2000 prövas först i miljöprövningen. Förslaget förväntas träda i kraft den 1 juli 2024. Boliden avser åter lämna in en ansökan om bearbetningskoncession efter den nya lagändringen och innan befintligt undersökningstillstånd gällande fyndigheten löper ut år 2024 för att säkra tillgången till fyndigheten. Sedan vår förra ansökan har Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) pekat ut området för Laverfyndigheten som ett Riksintresse mineral enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. Ämnet koppar återfinns dessutom numera på EU:s lista över kritiska och strategiska ämnen ur försörjningssynpunkt. Samrådsmöten med allmänhet, sakägare och enskilda planeras hållas den 29 november i Älvsbyn och myndighetssamrådet planeras hållas den 16 november 2023. Samråd och arbetet med socioekonomisk analys pågår. Rennäringsanalys i samverkan med Semisjaur-Njarg sameby pågår fortlöpande under ansökningsprocessen. Med detta samrådsunderlag som utgångspunkt söker Boliden fortsatt samverkan med remissmyndigheterna, närboende, rennäringsgruppen och övriga berörda. Detta för att erhålla ett för den nu förestående koncessionsprövningen tillräckligt prövningsunderlag. Det bör i sammanhanget påpekas att en bearbetningskoncession inte medger rätt att påbörja en gruvverksamhet. För att kunna påbörja en gruvverksamhet krävs bland annat även tillstånd enligt miljöbalken. Inför en eventuell tillståndsprövning av verksamheten enligt miljöbalken, som görs i ett senare skede, kommer en mer fullständig miljökonsekvensbeskrivning att upprättas och nya avgränsningssamråd att genomföras. En sådan miljökonsekvensbeskrivning kommer att omfatta effekterna av både den miljöfarliga verksamheten och av den eventuella vattenverksamhet som blir nödvändig.

2 OBLIGATORISKA UPPGIFTER FÖR SAMRÅDET

Administrativa uppgifter:

Boliden Mineral AB
Finnforsvägen 4
936 32 Boliden
org.nr. 556231-6850

Fyndigheten är till största delen belägen inom fastigheten Storfors 4:2 som ägs av Boliden.

Lokalisering:

Lill-Laverberget är beläget i Älvsbyns kommun, Norrbottens län, ca 40 km väster om samhället Älvsbyn, se översiktskarta i bilaga 1. Närmaste bebyggelse finns i Storfors Åträsk ca 5 km norrut och Bäckdal ca 9 km österut. På mindre avstånd finns några stugor vid Långträsket ca 2,5 km norrut, samt en stuga vid Stor-Laver ca 3 km västerut.

Planförhållanden m m:

I gällande översiktsplan som antagits av Älvsbyns kommun år 2019 betecknas området kring Lavergruvan som riksintresse för mineralnäringen och kommunen bedömer generellt att riksintresse mineral avseende Laver ska väga tungt vid en avvägning mot övriga riksintressen enligt 3 kap 5 - 8 §§ MB, inklusive naturreservat, Natura 2000, kulturmiljö och rennäring. Lill-Laverberget avvattnas åt öster till Gråbergsbäcken, som även avvattnar det gamla gruvområdet i Laver. Bäckens mynnade i den damm som Boliden har rivit och efterbehandlat. Gråbergsbäcken rinner genom tre anlagda översilningsvallar för att sedan fortsätta i sin forna strömfåra till Utertjärnen, vidare ut i Småträskan, som mynnar i Vistbäcken och via Vistån slutligen i Piteälven. Det berörda vattenområdet utgör en del av Piteälvens vattensystem, som trots tidigare påverkan är utsett som ett Natura 2000-område. Det aktuella området ligger inom ett område som är av riksintresse för rennäringen där aktuell sameby är Semisjaur-Njarg. Förutom det är hela området skyddat som stoppområde för höga objekt av Försvarsmakten.

3 GÄLLANDE TILLSTÅND

Boliden har idag i området:

- Undersökningstillstånd enligt minerallagen (till 2024)
- Tillstånd att bedriva provbrytning av max 5000 ton malm (Utfördes under hösten 2013 då ca 2000 ton malm bröts)
- Tillstånd att riva ut en befintlig damm nedströms det gamla gruvområdet (revs ut 2020, prøvotidsutredning pågår till 2025)
- Tillstånd till täktverksamhet inom fastigheten Storfors 4:2 i Älvsbyns kommun (Beslut om verksamheten gällde från 2013, efterbehandlingen av tälkten godkändes 2022)

4 AVGRÄNSNING OCH OMFATTNING

Samrådsförfarandet gäller Bolidens ansökan om bearbetningskoncession för fyndigheten.

Samrådet kommer att omfatta konceptuella teknikval med bedömda miljökonsekvenser inom projektet.

- Val av lokaliseringar
- Val av teknik
- Konsekvenser för skyddsvärd natur
- Påverkan på vattenförekomster
- Påverkan för rennäringsen
- Påverkan på övriga natur- och kulturintressen

Boliden har periodvis prospekterat i Laver under 1970-talet och sent 1990-tal och återstartade prospektering under 2008 och den pågår fortfarande. Resultatet av prospektering i området visar på en potential för en stor volym med låg halt. Tonnaget i mineraltillgången är 734 miljoner ton indikerad och 227 miljoner ton antagen mineraltillgång. I Sverige är det enbart Aitik som kan uppvisa motsvarande mängder. Medelhalten koppar i Aitiks återstående mineralreserv (1 131 Mt) är 0,23 % och det är i samma storleksordning som Lavers medelhalt. Mineraliseringen finns i Lill-Laverberget söder om den gamla gruvan i Laver, och har en gynnsam geometri då den finns inom ett berg som är ca 400 möh. Det medför att malmen finns ytligt och att mindre gråberg behöver brytas. Bolidens fortlöpande arbete med prospektering har inneburit att bolaget kan uppdatera siffrorna både vad gäller tonnage och halter sedan förra ansökan om koncession år 2014.

	2022					2021 (=2013)				
	Mt	Au	Ag	Cu	Mo	Mt	Au	Ag	Cu	Mo
Mineraltillgång										
Känd						1	0.11	4	0.20	18
Indikerad	734	0.14	4	0.24	37	512	0.13	3	0.22	36
Antagen	227	0.11	5	0.19	30	551	0.10	3	0.21	33
<i>Total Mineraltillgång</i>	<i>961</i>	<i>0.13</i>	<i>4</i>	<i>0.23</i>	<i>35</i>	<i>1 064</i>	<i>0.11</i>	<i>3</i>	<i>0.21</i>	<i>34</i>

5 PLANERAD VERKSAMHET

I händelse av att det blir aktuellt med gruvdrift kommer verksamheten i Laver att påminna mycket om den verksamhet Boliden i dag bedriver i Aitik, Gällivare kommun. Detta skulle i så fall omfatta gruvbrytning i ett dagbrott med tillhörande anrikning i ett intilliggande anrikningsverk. Utöver detta skulle en avfallsdeponi behöva etableras för deponering av anrikningssand. Processen med deponering av anrikningssand förutsätter omfattande arbeten med, beroende på framtida teknikval, avvattning, stabilisering, deponeringsteknik, dammbyggnadsteknik samt vattenhanteringsfrågor. Anläggandet av gruvan förutsätter en mångmiljardinvestering och baserat på en jämförelse med Aitik kan man räkna med att verksamheten skulle sysselsätta >500 egna anställda samt ett stort antal entreprenörer på heltid. Gruvan skulle också ge ett betydande tillskott till Europas koppjarproduktion.

6 MILJÖKONSEKVENSER

Ett gruvprojekt i Laver skulle innebära att relativt stora markarealer skulle behöva tas i anspråk. Förutom ett dagbrott krävs stora arealer för industriområde, vatten- och avfallshantering samt övrig infrastruktur så som t.ex. vägar och upplagsytor. Sedan tidigare kända skyddsvärda natur- och kulturvärden finns beskrivna i Skogsstyrelsens portal, skogens pärlor. Det gamla gruvområdet i Laver är hos Riksantikvarieämbetet utpekade som kulturhistorisk lämning. Längre ner längs vattensystemet vid Uttertjärn och norra Småträskan finns några härdar och husgrunder med kulturhistoriskt värde markerade i bilaga 3. Skyddsvärda naturmiljöer finns norr om Lavergruvan på Storberget i form av ett antal utpekade nyckelbiotoper (bilaga 3). Ungefär 3 km NO om Lavergruvan finns naturreservaten Åträsket och Storberget. Boliden har inom ramen för tidigare ansökan utfört en utförlig och omfattande inventering av natur- och kulturvärden i de områden som kan komma att påverkas av en eventuell gruvdrift.

6.1 KONSEKVENSER FÖR RENNÄRINGEN

Det aktuella området ligger inom ett område som är av riksintresse för samebyn Semisjaur-Njarg. Området nyttjas för vinterbete av en av samebyns grupper. Samebyn medverkar för närvarande i Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) processen där avsikten är att beskriva direkta, indirekta, kumulativa konsekvenser för samebyn, vilka skadelindrande åtgärder som kan vidtas samt former för kompensation. En eventuell gruvdrift bedöms innebära såväl förlust av betesmarker för rennäringen som att ett merarbete uppstår vid betesgång och flytt i området. Omfattningen av betesförlusten är av sådan omfattning att stödutfodring bedöms komma att måsta införas som

kompensation alternativt att det antal renar som vistas i området begränsas. En flyttled kommer även till viss del att beröras.

Konsekvenser för rennäringsen kommer att beskrivas i en separat rennäringsanalys som bifogas ansökan till Bergsstaten.

6.2 PÅVERKAN PÅ VATTENFÖREKOMSTER, SKYDDADE ARTER OCH NATURA 2000

Boliden har genom teknikutveckling och anpassning utifrån myndigheters tolkning av EU-direktiv valt att anpassa avfallshanteringen så långt det är möjligt. Ansökans huvudalternativ kommer att innefatta en avpyritiserad och avvattnad sand för så torr deponering som möjligt öster om fyndigheten. Ytterligare två alternativa deponeringsmöjligheter och lokaliseringar kommer att beskrivas konceptuellt. Eftersom Piteälven med alla dess källflöden är satt som Natura 2000-område (trots tidigare och befintlig påverkan) kommer även detta översiktligt beröras (men inte prövas) då ovan nämnda vattenförekomster utgör källflöden till Piteälven. Provtagningar av vattenkvaliteten utförs kontinuerligt enligt upprättade kontrollprogram, både i anslutning till den gamla Lavergruvan samt på ett antal provlokaler runt området. Omfattande naturvärdesinventeringar och kontroll av sjöar och vattendrag som kan komma att påverkas utförs och har utförts under 2013-2023.

6.3 UTSLÄPP TILL VATTEN

Verksamheten i Laver kommer i första hand att återcirkulera så mycket vatten som möjligt i anrikningsprocessen från vattenrening och avvattning av sand inför deponering. Det kommer finnas ett behov av råvattenuttag till processen för det behov som inte kan tillgodoses genom återvinning. Potentiellt förorenat vatten samlas upp och renas vid reningsanläggning. Renat vatten avbördas till befintligt påverkad recipient. Utsläppen och miljökonsekvenserna kommer att beskrivas konceptuellt utifrån förväntad vattenkvalitet på renat vatten, förväntad effekt av planerad utvinningsteknik och efterbehandlingsåtgärder samt förväntade flöden och vattenkvalitet i recipienten. En rad recipientundersökningar har genomförts de senaste åren vilka ger ett omfattande underlag för bedömning av recipientens status. Hydrogeologiska studier har också genomförts.

6.4 LÄNSHÅLLNING AV GRUVVATTEN

För att möjliggöra gruvbrytning måste gruvan hållas läns under drift. Inströmmande grundvatten pumpas bort och magasineras för att användas som processvatten. Överskottsvatten släpps ut till recipient och renas då först vid behov. Mängden uppumpat gruvvatten bedöms komma att öka i

takt med att gruvan blir djupare och breder ut sig. En hydrogeologisk utredning har genomförts för att bedöma hur gruvvattenmängden kommer att förändras i framtiden och vilken påverkan länshållningen av gruvan kan medföra.

6.5 RESTPRODUKTER OCH AVFALLSMINIMERING

Avbaningsmassor i form av morän kommer att läggas upp i nära anslutning till fyndigheten. Gråberg kommer att samdeponeras med anrikningssand och vid behov och om möjligt användas för anläggningsändamål inom verksamheten till vägar och annan infrastruktur. Boliden har ett omfattande underlag för avfallskaraktärisering av tidigare anrikningssand och har stor kunskap om dess egenskaper och vad som krävs för att minimera dess miljöpåverkan på kort och lång sikt.

6.6 BULLER OCH VIBRATIONER

Verksamheten ger upphov till buller (lastning och transport av berg) och vibrationer (sprängning). Här bedöms riktlinjer vad gäller buller och vibrationer med marginal kunna innehållas eftersom det är långt till någon fast närboende.

6.7 EFTERBEHANDLING

Vid brytning av sulfidhaltiga mineralfyndigheter utgör oftast potentiell uttransport av sura och metallhaltiga lakvatten den största risken i ett långtidsperspektiv för allvarliga miljökonsekvenser. Den planerade verksamheten i Laver kommer att utformats så att uppkomsten av sura lakvatten minimeras både under driftsperioden och i långtidsfasen. En konceptuell efterbehandlingsplan för hela området kommer att bifogas ansökan.

6.8 ÖVRIGT

Övrig påverkan kan innefatta en rad faktorer så som t.ex. damning, energiförbrukning, luftutsläpp m.m. En konceptuell beskrivning av den kommande miljöpåverkan ges i MKBn som lämnas in med ansökan om bearbetningskoncession till Bergsstaten i oktober 2024.

SYNPUNKTER

Inom ramen för samrådsprocessen bedrivs löpande samråd och informationsspridning med myndigheter, allmänhet, rennärning och andra särskilt berörda. Synpunkter från samråden samt resultaten från natur- och kulturvärdesinventeringen tas i beaktande i den helhetsbedömning som

görs avseende lokaliseringsutredningarna för de olika delarna av den framtida verksamheten. Med hänsyn till ovanstående anhåller bolaget om synpunkter beträffande den kommande ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen. Bolaget emotser också synpunkter i fråga om behovet av att samråda med andra myndigheter och målsägare än de som identifierats av Boliden.

Synpunkter lämnas muntligen vid samrådet eller sänds skriftligen till:

robert.erixon@boliden.com

För att era synpunkter på bästa sätt skall kunna beaktas i arbetet med ansökan ber vi om era synpunkter senast den 31 januari 2024.

Boliden den 31 oktober 2023

Boliden Mineral AB

Robert Erixon

Sändlista

Länsstyrelsen Norrbotten
Naturvårdsverket
SGU
Havs- och vattenmyndigheten
Älvsbyns kommun

Bilaga 1 – Översiktskarta

Bilaga 2 – Sammanställningskarta

Bilaga 3 – Riksintressen, natur och kulturvärden